

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fiecare apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fil., a doua oră
12 fil., a treia oră 10 fil.

Tot ce privește focea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii»

in

Blaș.

Focea bisericăscă-politică.

Anul XII.

Blaș 19 Iulie 1902.

Numărul 29.

MAGIARISARE.

Lunga experiență de 23 ani n'a fost destulă, pentru ca guvernul să se convingă, că sint zădărnice toate încercările, ce au făcut pentru magiarizarea naționalităților din Ungaria. Înțelegem în special națiunea română, care a trecut prin fel de fel de primejdii, a trebuit să vadă trecându-i peste cap șuvoiul, aproape nesfârșit al neamurilor barbare și să sufere îndelungat urmele dezastrușe ale aceslor năvăliri; n'a poticnit inse, ci adunându-și toate puterile și conșcie de vitalitatea sa, a trecut înainte, ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat. Și azi, după atâtea veacuri de suferințe, puțin se cunoșce în neamul românesc urmele străinismului, care adese, ca și părăsiții a crezut, că vor putea să se infigă în carnea și sângele său.

Când la 79. s'a adus legea pentru instrucția în școala populară și în specie pentru propunerea limbii magiare. reprezentanții naționalităților nemagiare au observat care este ținta acestei legi și unul ca unul au protestat contra începutului de magiarizare. Au băgat de samă, că „cuiul“ străin, ce se bate în perețele neamului românesc, nu se bate numai ca să fie bătut, ci ca cei ce l'au bătut să aivă prilej tot de una a se provoca la el și așa acăța de el „rufele“ lor.

Titularii respectivelor ministere, supărați că li-au fost demăscat ascunsul plan, ca mușcați de șerpe au ținut să declare, că nici vorbă, nu magiarizarea naționalităților se țintese în aceea lege și pur și simplu de statornicirea unei priorități a limbii statului.

Încetul pe încetul apetitul șovinist a crescut. Zi de zi sosiau la iveală idei nouă și principii și noțiuni prospete căpătați viață și prindeau rădăcină în masele poporului magiar.

„Statul unitar magiar“ și de aici o serie întregă de deducții și concluzii fără nici o basă de drept, erau aproape zilnic pe buzele acelor, cari credeau să nimicăscă în o zi aceea ce n'au putut să facă vitrejimea și răutatea vremilor dujmănoșe. De aici o luptă continuă, aproape pe viață și moarte, între stăpânitori și stăpâniți.

S'au ajuns la ceva? — la nimic, zicem noi.

Din școala populară băiatul prinde aversiune față de limba magiara, cu care îl necăjește învățătorul, supărat și el de inspectorul scolastic. Trecut în școle mai înalte aversiunea crește, cum crește și silința de a trebui să înveți în străină limbă, de „musai“ pentru că e limba unei națiuni, care din întâmplare a ajuns, ca să fie la cârma țării. Și apoi să scie, că tot ce „trebuie“ să faci, sau nu faci de loc, sau faci prost, și poporul nostru, blând din fire, are totuși îndărătnicie destulă în natura sa.

Și etă, că de abia după două decenii se trezesc cei de la putere cu convicția, că nu s'a ajuns la nici un rezultat și că nu numai băieții cari termină școala populară, dar nici alții n'au ajuns la perfecțiunea dorită de dl ministru al cultelor, ca în limba magiară să-și exprime fluent gândurile și ideile. Nu, pentru că are dreptate scriitorul din „Bud. Hirlap“ de Miercuri, limba românească e mai simpatică, care se lipesc, pe lângă, că e o limbă dulce. o limbă ușoară, pe care curând o pote învăța ori cine.

Tredități cu acest fiasco, la care pote nu s'au gândit, — să ni-se ierte expresia — furia a cuprins pe toți de la ministru, până la nebădăiosul caraghios din redacția foii de la Aiud. Ce n'a putut să facă 23 ani, cred Dlor să o facă în un an! . . . Și muncii de furia acésta sdrobesc totul și căercă tot feliul de mijloce.

Ministrul de instrucție emite ordinațiuni cu cea mai mare grabă.

Se începe cu propunerea religiunii la elevii nemagiar, cari studiază în școlile statului: catechesea trebuie să se facă numai în limba magiară, indiferent de aceea, că limba bisericii nu e cea magiară. Mai de parte: în școala populară jumătatea orelor de instrucție are să se facă numai în limba statului, ca băieții români să se învețe a gândi unguresce. Și acésta nu de dragul legii, ci în înțelesul bine priceput al populațiunii. Ce gentil să scii face Escel. Sa! pe bietul băiat care nu scie nici să plângă românește, acum de odată să-l înveți să fluere în limba magiară. Resultatul nu ne indoim, că va fi tot nul.

Prevedem totă seria nesfârșitelor prigoniți contra învățătorilor, cari n'au capabilitatea recerută și fluiditatea propunerii în limba magiară, prigoniți, cari se vor termina cu suspendarea învățătorilor, după cari va urma în scurtă vreme statificarea, adecă magiarizarea învățămîntului popular.

Atâtea nu e de ajuns: se lucră la simplificarea administrații și zice-se, că și aici se va pune deosebită grije pe . . . magiarizare.

Și pentru ca lucrul să mērgă și mai iute, dl ministru de honveđi a dispus, ca la armata națională să nu se folosăscă, fie în serviciu, fie afară, nici o limbă, de cât cea magiară și cei ce n'ascultă, vor fi pedepsiți.

Etă toate firele magiarizării bine întinse, cât e cu neputință, ca cel ce cade în ele să nu-și uite de tot limba, în care l'a desmierdat mamă sa și să învețe altă limbă . . . despre care se scie, că nici nu e așa frumoasă, ca limba românească și nici așa de ușor de învățat. Etă de odată magiarizat învățămîntul, administrația și — să zicem — armata. Cei de la cârmă se vede, că nu-și bat capul cu aceea, să simplifice administrația, ca cei ce caută dreptatea, să o afle ușor și cu puține cheltuieli; nici ca cei ce vreaș să învețe carte, să se potă lumina mai bine și mai cu succes și nici în sfârșit să deprindă pe soldați în dragostea de patrie, în jertfirea pentru apărarea ei — ei, ei fug orbiți după năluci chimerice, cari îi fac să trecă prin baltă mocirlose, amenințați în totă clipita să se cufunde.

Nu unitatea limbii susține statele, ci unitatea sentimentelor, care durere la noi nu e. Pe tinerii nostri nime nu-i aplică cu bunăvoință când cer oficii, nici nu-i îmbrătoșeză cu dragoste, când lucră pentru înaintarea morală și materială a poporului, ci cu dispreț, vorbe aspre și ură. Compatrioții nostri magiari țin la totă ocașiunea să arete superioritatea rasei magiare peste cele alalte, și nu vęd, că prin acésta se fac urii înaintea celor alalte popore conlocuitoare.

Protestăm cu totă țaria contra acestor porniri îndreptate pentru nimicirea școlilor populare și cerem factorilor competenți să lucre pentru apărarea lor. E timpul suprem!

„SUVENIR DE BLAȘ“

cuprinde diferite vederi din Blaș de o frumșeță admirabilă, și executate artistic.

Costă numai 1 cor.

AFACERI ȘCOLARE.

Boufarul-inf., Iunie 1902.

Cu deosebit interes am urmărit importanta chestie, suvelată în foile noastre de specialitate; pre tema sistemării unui nou control în școlile noastre populare confessionale. Mărturisesc, că în modestia mea, nu cutezam a o atinge, nici măcar cu un cuvânt, ci vream să stau în rezervă și să o urmăresc și mai de parte, până la definitivă ei deslegare. Dar din nenorocire, părțile accentuate pro și contra din mai multe părți și cu deosebire reflexiunile colegului, (cel puțin așa transpiră din corespondință) de la Năoiu, publicată în „Unirea“ Nr. 19 mi-au impus ore cum a eși din rezervă, și ca om care mi-am dedicat viața școlii populare, în al cărei serviciu stau de un lung șir de ani, prin urmare având la activul meu multă experiență, me simt îndreptățit, — cu permisiunea onorabilei Redacțiuni, — a zice și eu un cuvânt la această chestie, — după mine, — de mare însemnătate în viața noastră școlară.

Din capul locului Dl Coleg își permite întrebarea, care corporațiune e atât de controlată, ca școala populară; și tot Dsa își dă răspunsul laconic, dar semnificativ: că nici una. Să me ierte, dar eu nici cum nu-l împărtășesc vederile. Răspunsul meu la aceea întrebare ar fi, că pe lângă tot diurnul de controle, cari s'au practisat până acum, școlile noastre au fost mai puțin controlate. Și de ce? Din simplul motiv, că o controlă în adevăratul înțeles al cuvintului se poate efectua numai de pricepători și specialiști.

Căci ce ar zice preotul controlat de notar, factorul financiar de al comunicației, ori silvicultorul de militar și viceversa?

Împrumutat și frumusețea și-ar arăta așa. Numai în școala populară s'au putut permite ast fel de anomalii dureroase, spre dejosirea corpului învățătoresc și încurcarea treburilor școlare, sub banalul motiv, că dora toți știu carte. Știu nu zic ba, dar nu carte dăscălescă.

Căci me rog, să pôte numi controlă vizitarea inspectorului de frecvență (cea mai nenorocită instituție) care e pus în spatele învățătorului numai ca ciuba în cănepă, fără nici o cunoștință de cauză, și care în ignoranța și naivitatea lui, numai haz își face din școlari, ér cu purtarea lui grosolană, amărește zilele învățătorului, și pe care la rindul său, un învățător șiret cu o porție . . . îl pote duce unde vrea? Categorie răspund, nu.

E ore mai superioară vizitarea primariului, notariului său altuia, care la primul paș făcut în școlă începe cu întrebarea: „No să ved ce știu broscuții?“ Ori cu alte epetete și mai onorabile? Sau a lui badea Ion et tuti quanti, cari tot atâta cunoștință au despre școlă, cât și despre valea Iosophat, în care se va ține judecata din urmă.

Pentru lumea asta, nu așa vrea să contestez știința, zelul ori superioritatea ei, a atinge susceptibilitatea sau a jigni pe cineva în caracterul său, — dar ca să fiu sincer, tot ast fel trebuie să dic și despre unii domni preoți, cari controlează școala numai ca să-și deslănțuiescă patimile și să producă gălăgie și scandale. ba și între domni protopopi o fac unii acesta, numai ca să își pôtă forma titlul de drept la diurne. Sint inse între Dlor foarte mulți și de aceea, cari cu un zel infatigabil, cu o dragoste nemărginită lucră pentru înaintarea școlilor noastre, ba multora chiar în acesta le stă culmea bucuriei lor. Servescă-le spre onore.

S'ar apropia în câțva de adevăr controlul inspectorului regesc, dar e unilateral, acim cu totii la ce țintesc. Din cele zise, toți se pot convinge, că controlul de până acum a fost numai un ciclu de șicane sistematice aplicate și nici cum o inspecție cum o reținem marea însemnătate și menire a școlii, demnitatea unui învățător modern și spiritul timpului, care-l trăim.

Fără voie s'ar nasce acum întrebarea, că zămisitorii noului curent, cari au început și lansat această idee de reform, prevăd un nou mod de șicane, o nouă mutilare a instrucției? Aci e ascuns nodul gordian, pe care nu-l pôte deslega, colegul de la Năoiu, și-i produce supărare.

Dacă așa ar fi, i-ași ține de îndreptățită îngrijorarea, și alăturarea cu Dsa ași striga cu nemuritoriul Dante: „Lăsați speranța, toți cei-ce intrați aci.“!

Dar cu totul alt fel stă lucrul, cea grija să nu ne mănec, pentru că tendința binevoitorilor, cari au conceput noua idee, e tocmai de a ne scote de sub controalele necontroale de până aci, și a ne supune alteia, obiectivă, consecventă, nepreocupată, imparțială, modernă și mai pe sus de toate, de specialitate.

Frații învățători și alți binevoitori ai școlilor populare, fără îndoială, — pricep partea ideală și teoretică, a unui ast fel de control, nu toți inse și partea lui practică, — chestie de tinerete și la mulți de neexperiență; dar ca să fiu înțeles, fie-mi ertat a aduce un exemplu din experiență.

În Diecesa Lugosului e în us tot același mod de controlare, ca și în restul Provinciei metropolitane, dar de câțiva ani în cōce, Inspectorul general diecesan, și-a luat osteneala în fie care an, a visita școlile din mai multe protopopiate, cu ocaziunea examenelor, ba a-le presida și conduce acelea de la

FEUILLETON.

ILIA CĂPRARIU DEPUTAT.

(Schită bănățanescă.)

Trum, trum! Trum, trum. Bate doba. Cârncienii toți în drum. „Dă pră totie socacele“) curg omenii.“

— Măi omeni! Antâniu! Să știți tot națu că pră mânia să viniți la comandă! O dzis domnu chiniez că o să vină și domni dâla Oravița să ne vorbim cum să primim pântru vitie pășuna dâla 'npărăția.

Dup'ăia — Copiii să mi-ți trimeceți la școlă ca să'nvețe pântru morți vro cântare. O dzis domnu chiniez, că dă nu-l trimceți viți fi globiți cu 5 librie.

Trum, trum! Trum, trum!

*

În Cârncia i resmeriță. Tot natu i sculat în picioare. Totă lumia curge ca turbat la comandă. Cio să fiă acum? Și Iliă căprariu își suciește mustețile — șuba a nouă șo pune pe umăr și și iel pliacă.

— Ba că așa — ba așa — vedzi i vorba Cârncienilor.

Tot satu i la comandă. Dodată se aud clopoțele de cal. Vin domni din Oravița. Iacă sosesc.

— Să trăiți! — strigă Cârncienii.

— Mulțămim Dumniavostă — zic domni.

*

*) Strada laterală.

— Măi omeni! E vorbă de biniele vostru. Pășunat n'aveți. Asta mi-i bun. Vitele vōstre nu au dă mâncare. Io vē dzic vōue, că este un domn în Peșta pră care dacă îl rugați ala vă câștiga dâla 'npărăția pășunat. Cârncienilor! Vreți se aibă vitele vōstre pășunat?

— Da cum nu! să trăiți! — strigă Cârncienii. Așa dară dacă vreți, atunci io vă câștig.

Voi nu aveți altă de făcut, de cât să vă alegeți nisce omeni, cari în numele vostru să vorbiască cu domnu ala. De la domnu asta căpătați tot, ce inima vă poftesc. Dacă vreți pășunat, atunci săptămâna viitoră, Marți viniți la mine, că atunci o să plecăm. Dziceți să trăiască Kerekes — care vă câștigă pășunat. Strigați să trăiască Kerekes!

— Să trăiască Cherebeț și Dumniavostă — strigă Cârncienii.

— Omeni, înțelesu-m'ați?

— Înțeles! Să trăiți!

Domni din Oravița în frunte cu Păscuile și-au făcut datorința. Cârncienii au strigat să trăiască Cherebeț, Cârncienii așa dară lu-au declarat pe Kerekes de deputat. Telegrama merge.

Kerekes, Budapest.

Cârncia te-a declarat de deputat. Mercuri sosesc deputația spre ați oferi mandatul. Rog încă 200 floreni.

Pășule,
corteș, directorul
asociațiunei chelnerilor
din Oravița.

*

În Cârncia i resmeriță. Cumeții și străjării îmblă din casă'n casă. Bucuria i mare.

Și al mai sărac om pôte ținea vite la pășunat fără să plătiască. Cumeții la tot omu i spun, că pră Joi să vină la comandă — că reprisăntanții atunci țin ședință să hotărască, că cine și în ce nod să miargă la Peșta. Cârncianu când e vorbă d'omni și dă pășunie i om nu „cie godje“. 1) El aș gata să deie și bani dă drum numa împărăția din Peșta să le dee pășunat.

*

E Joi dimineața. Purcarii și vācarii și-au scos turma. Muerile și babele mai rămân la „djivan“. Ceica 2) Fira și face cruce și dând din cap zice:

— Vai dă mine, dodo Ano, undj'o s'ajungă lumia. Să, sci, dodo Ano, că-i capu vacului. Andzi, i vorbă că nisce omeni să miargă la Peșta să ni-aducă d'acolo pășunat. Dar Dōmne iartă-me cum ni-or aducio ei nouă d'acolo. Că dzeu biue ar fi să fiă pășunat, dar, bată-l crucea, cine mi-ți-se ducio, mă, pră isenbonu 3) ala fără de cal. Nu-i lucru curat, dodo Ano.

— O fi vro minunie, fier dragă, ceico Firo!

*

În comandă eședința „reprisăntanților“. Omeni pre drum și în tinda comendii.

— Măi omeni — vidjeți ai vorbă, că trăbniă să trimitiem vro trei omeni la domnu ala din Peșta — cum drac al chiamă . . . cum ai dzic . . .

— Cherebeț — chineșe! . . .

— Așa mi se împare! La Cherebeț, că să vorbiască cu domnu împărăția să ne dee

1) Ori ce fel.

2) Mătușă.

3) Eisenbahn.

Început până-n sfârșit. Ca de comun, în casuri analoage, învățătorilor respectivi li-se pune ghiță în spate, sub grija că au să dea față cu cel mai înalt factor școlar, și încă cu ocaziunea examenului. Zi nefastă! Căci șberetele și glumele grosolane a lui nenea Ion, privirile cordișe și purtarea bruscă a atâtor chemați și nechemăți, sînt numai flori la urechi. Când colo, ce pessimism neîntemeiat! Căci în locul acestora întîmpină pe binevoitorul inescapabil, pe specialistul consumat, ér de altă parte interes viu. o tratare fină, ba ici coala chiar complexantă, cari tóte învățătorilor le servesc spre stimul de zel și perseveranță până în extrem, ér controlorilor locali, de recetă, cum trebuie respectat cel ce se consumă pe sine pentru a lumina pe alții. Lui Badea Ion: pecete vecinică pe gură, că numai acum pricepe, că ce înseamnă a fi dascăl. ce e școla și menirea ei. și că învățătorul nu e „sluga mea.“

Și apoi ce deosebire între rapórtile înaintate Guvernului diecesan cu acestea ocaziuni, și între cele din trecut, pe când în acestea se laudă cei mai guralivi, mai ferheși și pretentioși, ba și „rudeniile“, ér cel care muncesce cinstit, și cinstește pe toți, muncind mereu fără șovăire, sînt dați înapoi; în acelea sînt ridicați în primul plan toți cei vrednici, fără excepțiune. ér cei ușuraticii puși la locul cuvenit.

Ei! dar câte certe se compun, câte patimi se înfundă, câte nevoi se vindecă, câte iuimi triste se înviorază, cu ast fel de ocaziuni; nu e locul a le descrie și ilustra cu exemple.

Écă, ce înseamnă o controlă școlară în adevăratul înțeles al cuvîntului, și dacă această s'ar aplica permanent și sistematic în tótă Provincia noastră metropolitană, multe din relele de astăzi ar dispăre, asigurându-

ni-se un avént cu mult mai puternic în mersul școlilor noastre, și încă în venitorul cel mai apropiat, și tot învățătorul, cred eú, care își cunoște importanța chemării sale, din suflet trebuie să o dorască. Că cum se va sistemisa o ast fel de controlă, e tréba celor mai mari.

De asemenea véd de neîndreptătită și supérarea pe datina domnilor Protopopi de ași atașa la examene câte 2 învățători, și încă pe motiv că ne critică. Las să ne critice, că la rîndul nostru îi criticăm și noi pe ei. Că un lucru bun sau rêu să póte fixa de atare numai prin critică, a cărei rezultat apoi nu e tot de una „compromitere publică.“ ci în celea mai multe stimă și laudă.

Adecă atâta vizită ni se face de priceptorii în specialitatea noastră și și aceea să o primim rêu?

Póte ni-e mai binevenită o critică făcută cum taie capul, ca una de esperți și frați binevoitori? Eú zic că nu! Dar ca să me esplic să aduc un exemplu.

Am fost la un examen, unde erau de față mai mulți preoți și învățători. Ca de ordinar s'a început cu religia. Băeții erau formal asaltați, mai ales de preoți, dar în tóte răspundeau fórté clar și temeinic, faptă care trada zelul și dibăcia atât a preotului ca catechet, cât și a învățătorului respectiv. Vine vorba din istoria biblică de patriarhii Avram Isac etc. Ce-i plesnesce prin cap președintelui? Întrebă pe un băet, că ce înseamnă cuvîntul: patriarh. Băetul nu scie și nu sciu nici alții. Propunătorii au întrelăsat a esplica băeților cuvîntul, și-or uitat, ori póte înșiși nu au sciuț sau nu și-au ținut de datorință. Dar președintele nu glumesc, se aprinde și erumpe: „Ce-I, dacă nici atâta nu sciu copii, zéu nu pricep ce ia-ți învățat, asta nu-I școlă etc. etc. și pune

mâna pe catastichul de raport, pentru a-și nota, că din religie a mers prost. Toți cei de față ne-am scandalisat, ér conducătorii școlii respective sta ca statuele; poporul ce era de față hubotea din greú. Védénd situația intervine un învățator și zice: Dle! Să me erți, dar dnpa priceperea mea răspunsurile au fost fórté bune, ér ce se ține de patriarhii, școla populară nu e chemată a face curs de filologia limbilor clasice, domnil ăștia și-au făcut datorința cum se cade, prin urmare nu e loc de superare. Președintele védénd că n'are drept s'a lîniscit, poporul de asemenea și-a revenit la calmul din ainte. Examenul s'a continuat din obiect în obiect până în sfârșit, — firesce împesitritat cu dese incidente, ca cel amintit, — dar totuși finea a fost lauda binemeritată a conducătorilor. Ast fel de exemple ași pute aduce cu sutele. E întrebarea, că colegii străini pe respectivul învățator l-au „compromis public“, ori-i-au apărât reputația și demnitatea? Ce zice la asta Colegul de la Năoiú?

Să ne îngrădim de colegii nostri sub cuvînt, că preșenta lor de nădrăgari, ne oropsesc elevii, „il fac să plângă,“ prin urmare detrag succesului. Afirmatie banală și riscată. Adecă să-I bage în spaimă 2—3 străini; dar ce să zicem de exemplu, când vizitează școla inspectorul general, — cum zisei că să practiséză în diecesa Lugoșului, care se presintă cu adevărată suită, compusă din protopop sau protopopi, preoți, învățători și inteligința de tóte nuanțele din tract, în consecuință, ar trebui să zicem, că îi scóte din fire. Ast fel de apariții tradéză numai slăbiciunea conducătorului, căci învățătorul vrednic e ca cloca harnică, impresorii stau la distanță, ér pușorii se desmérdă fără temere.

Ori să ne alungăm colegii sub pretext, că toți am învățat carte dascălescă, prin urmare la fel în tot și tóte, nu avem nimic de esperiat unit la alții și nici a combate și corege, în sfârșit nici un profit. Așa ar fi, considerând examenul după natura lui, căci nefind el prelegere de model metodic, ci numai complectul rezultatelor obținute prin metod, și ca atare neputendu-se contempla în acela forța metodică a învățării, ci numai deduce, nu am avé profit metodic direct. Dar luând în considerare împrejurarea, că metoda, și în general științele pedagogice, nu sînt fixate, de exemplu ca cele aritmetice, ci mai mult ori mai puțin trunchiate, lucrul ia altă colóre. Căci cu ce drept numim metodele trecutului barbare, cu același drept generațiile venitoare vor taxa pe ale noastre de próste și învechite, și pe mult timp încă nu e conservată aksiomă că: „Tot dascălul își are metoda súa a parte.“ De unde și urméză, că unii din frații Colegi, dispun de atâta forță, de atâta dibăcie și rutină pedagogică, de așa manier și apucături metodice, de te nimesci admirându-i; din contră alți-s fórté greoi, deși au studiat pe aceeași bancă. Apoi cei mai debili și mai tineri, vizitând o ast fel de forță fac critică? Dómne feresce! Fac studiu. Ori cel tare se presintă la cel slab ca să-l compromită? Nici de cât! Mai mult să-l îndrepte și încurajeze. Așa eú cred că și din punct de vedere pur metodic, profităm la examenele colegilor.

În fine ar fi să ne separăm de frații nostri, ca să nu stricăm gustul tinerilor

nouă un pășunat „dafetia“ ¹⁾ Domnu Pásule din Oravița i om bun, și iel o dzis că merge cu noi, la domnu ala din Peșta, cum drac al chiamă — cum i dzic . . .

— Cherebet — chineșe.

— Așa mi se 'npare! Domnu Pásule o dzis că domnu ala ne dá și dá drum, dar io dau macar și din plata mia și din ladă la tot natu și vro dzecie bănci. Apoi mai capătă dá drum un mălaiú, un chil dá clisá, o cunună dá ciapă — și trei litrie dá răchia — zice chineșul.

Toți se cam codesc, se trag îndérpt, nime nu are curajul să miargă pră isenbon, că or auzit ei dála ceica Fira — că ala nu-I lucru curat.

— Măi Grigore — zice chineșu cátră un cumet, care o fost și husariú în Vêrșet — dar dnție tu, că scie carcie și esci om ca lumia. Ai fost și pră la husari, ai audzit și cum să vorbiesce unguriesce . . .

— Chineșe! Să mă ia o miú dá draci, dá nu mași ducie — dar o dzis Mária, puica mea de nevasta, că dá mă duc în spargie mașele în mine. Io nu mă baș tjem dá ia, dar nu vrieu so năcăjesc, că-I cam bitjagá.

Că unu-I bitjag, că altu jălesce și nu pórtă patăria în cap și prin Peșta nu poți umbra cu capu gol — ba altuia i-s'a făcut o bubă și „vedzi nu pócie șádea pră jit“ ²⁾ în „isenbon“ — e vorba că nu-I cine să miargă.

Séracu chineșu mai muria dá frică, că vedzi iel o trăbuí să miargă.

Un glas se aude. Dar do vrea să miargă Iliá cáprarin.

— Amin! Vedzi mă bine dziseși.

— Jefto, Petre străjani. Cureți inte după Iliá. Să vină 'n coaci. Io-I chiem. Iutie mă!

Iliá cu musteșile „sucice“ intră în comandă. Pălăria a nouă șo pune pe cuptor. Șuba șo acată pe cuier. Stringéndu-și bine brăcirile, zice:

— Bună vremea la Dumniavóstră.

— Mulțămim Dumnitale Iliio! — fu răspunsul antistiei.

— Iliio! Scie că noi Cárnicienii avem un drum mare pân' la împărăția — să ne căpătăm pășunat.

— Sciu.

— Representanța a hotărit că drumu ăsta să-I faci tu în numele nostru.

— Poi dá cie baș, io? Pócie io mis al cu măi multe vite. Baș, nici una n'am acuma, și io . . .

— Nu! Nouă acolo ne trăbuia un om cu mince. Un om care scie vorbi cu domnil ai mari. Toți cie cunoșcem, scim cine esci. Daia vedzi . . .

Iliia își sucește musteșile, dá cam din umér și suride.

— Chineșe. Mă dáu p'runa, dar baș io singur?

— Las, că măi aflăm noi pră cine-va. O dzis Petru Gugulea, că și iel ar mergie, co audzit, că acolo i bătăia acuma — și lui tare i placie bătăia.

— Chineșe! Să vorbim romăniiesce. Io mă las p'runa. Io mă duc bucuros, dacă merge și Petru și dá faci să miargă și ortacul ³⁾ meú Filip Schiopul clánetașul — că vedzi când ni-o fi urit prin v'run sat, să ne petricem noi ca 'n Cárnecia.

*

(Va urma.)

¹⁾ Gratis. ²⁾ Scann.

³⁾ Prieten.

de a îmbrătoșa cariera dascălescă și așa destul de respingătoare. Aci e punctul culminant al durerii. Dar ca să fiu sincer și față cu noi, nu pot întrelăsa, fără a constata, că avem și astăzi în cadrul corpului didactic rural destul și de aceia, cari numai sub forța împrejurărilor, au luat bucovna în mână, și la cea dintâi ocaziune bine venită o dau în trăsnet. Cred școala un chin insuportabil, fără a băga samă, că ei sînt un blăstăm pe capul ei. Acestia de-a rîndul respirând din atmosfere mai înalte, nu le convine contactul cu controlorii, și nici vizitele colegilor în școlile proprii, macar că tocmai acestora li se cuvine cea mai severă controlă, ba li e de lipsă și nițică „compromitere publică.“

Apoi dacă dascălii de acest calibru se impută, cu atât mai bine. Că îi mare menirea școlii populare, mai mare și mai umanitară ca a orîi cărei instituție pe fața pămîntului, că pe când altele țintesc la ridicarea unei clase, acestea să fac accesibile tuturor omenilor, fără deosebire de rang, avere ori sex. Cu deosebire nouă Românilor, neam rămas în cultură; în fruntea școlilor ne trebuie omenii de inimă, nu mânați de „forța împrejurărilor“, căci numai așa vom putea duce la zile mai bune mult truditul nostru popor.

Bine fac Domnii Protopopi, cari se însoțesc de învățători la esamene, nu numai din punct de vedere didactic, ci ore cum și personal, că prin această declină de la sine suspiciunea de parțialitate în judecarea progresului, și în aducerea verdictului nu se folosesc numai de impresiunile proprii, ci și de a pricepătorilor auctorizați.

Așa opinez eu.

Simion Câmpean
învățător.

Excursiunea archeologică, făcută sub conducerea dlui prof. Tocilescu, la Deva, Hațeg, Hunedóra, Grădișce ș. a. cât ne privește pe noi Români de aici, era mai bine să nu se fi făcut. După raportul ziarelor noastre, totul pare a nu fi avut de scop excursiune de studiu, ci mai mult, ca să defileze ocaziune dlui Tocilescu a preamări nația magiară.

Nu ne estindem la aprețieri, constatăm simplu faptul și în legătură adangem, că deja pe când excursioniștii au trecut pe la noi, am observat, că puțin îi dore de locurile, prin cari trec.

La Blaș de pildă, deși trenul accelerat stă 5 minute, dnii excursioniști nici măcar de curiositate n'au privit pe ferăstra cupenului, unde-i Blașul, de care pôte vor fi auzit povestindu-se ceva, ér dl conducător al excursiunii era ocupat . . . cu mîncarea cîrșelor.

La Deva și airea pe unde au umblat, n'au vizitat pe nici un bărbat de al noștri, pe vicepresidentul Kulturregietului înse da, și dl Tocilescu a fost gata să reproducă falmosul său toast spus la Deva.

Să le fie de bine!

Revistă bisericăscă.

Oradea-mare. Joi sara a repausat Eminentă Sa Episcopul catolic al Orădiu, cardinalul Schlauch L. bărbat cu multă trecere între episcopii latini

ai Ungariei. Născut la 1824 în Aradul-nou, la 1847 e sfințit preot. La vîrsta de 48 ani e ales canonic la Timișoara și după un an Episcop la Sătmar, de unde la 1887 trece la Orade. La 1893 e creat cardinal, distincțiune rară pentru un Episcop. A fost înmormîntat în cripta familiară din Timișoara.

Corespondințe.

SCRISORE DIN BUDAPESTA.

Vacanță — Scaun episcopesc. — Luceafărul. — Dascăli.

(*Vacanță*). În Pesta e linișce generală. Pe drum nu mai vești învîlmășela cea mare de omeni. Cei bogăți se retrag în vilele lor. Omenii mai de rînd se retrag în vre un sat, ca departe de agomutul orșului să-și recreeze corpul și sufletul — ca cu puteri nouă să-și începă munca din nou. Toți își au vacanța lor, numai șirmanii ziariștii nu, căci chemați sînt — ca omenilor duși în recreațiune, să le facă plăcere cu foia lor. În decursul anului a fi ziarist nu e vre o minune. În decursul anului — când totă lumea e plină cu noutăți politice, sociale — teatrale etc. — al ce scrie — dar a umplea foia acuma vara — aceea e mare meșteșug. De aceea așii acum prin foaș fel de lucruri proște — pe cari numai în considerarea la sezonul acesta al crastaveților — le putem mistui. Acum vin la rînd raporterii, corespondenții chemați și nechematți să conducă destinele unei foii — căci domnii șefi-redactorii sînt duși la băi. Numai așa ne putem explica, că de pildă, în cauza alegerii de Episcop în Arad, o foia sau alta, în o zi să agite contra unei persoane, ér în cea laltă zi, să bată doba cea mare în interesul ei. Cu atât mai trist e, că în lucruri așa delicate se amestecă omeni, — cari nu sînt chemați a conduce destinele bisericeii. Lucrurile acestea trebuie lăstate în mîna lui Dumnezeu.

(*Scaun episcopesc*). Cu mare durere trebuie să înregistrăm, că și la noi este vacanță. Cât de fericiți am fi — dacă nu ar trebui să înregistrăm scirea acésta. El, e acum înainte tronului dumnezeesc — rugându-se pentru noi, pentru toți. Complenirea acestui scaun episcopesc întru adevăr în mîna lui Dumnezeu este. Cât de fericiți am fi — dacă lumea nechemată nu s'ar amesteca în treba acésta. Cu durere trebuie să scriu — că am auzit, că s'au și aflat pe aici omeni, cari au cercetat sau vor cerceta pe unii, pe cari dnșii îi țin pentru scaunul episcopesc — și le oferesc conlucrarea lor întru ajuagerea scopului. Ast fel de omeni, cari trăesc din ast fel de afaceri, ar trebui espuși disprețului general.

(*Luceafărul*). Bucurie mare ni-a cuprins inima în săptămîna trecută. O revistă nouă a apărut aici în Pesta, care chemată este a revărșa lumina, chemată este a căștiga ceasuri plăcute omenilor cu carte, — și chemată este a aduna în jurul său omenii, căror Dumnezeu darul scrierii le-a dat. Scopul este nobil, intențiunea frumoasă — rezultatul este necunoscut. Numărul prim ne umple cu speranță — apoi garanță îndestulătoare ni e numele șef-redactorului — care ne este cunoscut, cetindu-l de atâtea ori în colô-

nele „Unirii“: Alesandru Ciura. Idee mai bună nu pôte fi, de cât a eda o revistă aici în capitală — unde ai la îndemînă atâtea clienți frumoși. ai la mînă tot ce a produs înaintarea tehnică în ale tiparului. Eu cred, că revista acésta va fi bine primită din partea publicului chiar și pentru aceea, că nu i-s'a bătut doba mare a reclamei. Cine a crezut, că „Poporul Român“ se va putea așa respândi pe cum aud că aievea e respândit? „Poporul român“ edă „Luceafărul“ deci — credem, că Luceafărul va lucii în întunecimea literară română. Să dea Dumnezeu!

(*Dascăli*). Posturile profesionale, de învățători și învățătoare la oraș s'au complenit. Câte timbre s'au aruncat în vînt — și câte buze au rămas nmflăte? E și dureros de scris — dar adevărat — că concurenții la aceste 100 de posturi, au fost vre-o 1200. Fieșce care a spesat pentru timbre etc. vre-o 7 florenți — deci statul a dobândit de 1200 de ori 7 florenți. Acésta să pôte multămi naivității omenilor din provincă, cari cred, că e destul să recurgă — și senatul îndată îi și alege. Sciut este, că la oraș numai acela pôte fi ales, care a implinit câțiva ani ca suplent — éră spre a ajunge suplent trebuie să ai baremi atîta protecție — câtă se recere la complenirea vre unui scaun de fișpan. Între protegătorii putem afla și archiduci, ministri, episcopi etc. Acum a fost des-his concurs și pentru complenirea posturilor de servitori. Plata 500 florenți + 160 florenți bani de cortel. Considerând serăcia omenilor, senatul a pus în concurs, că omenii, ce nici nu sînt în aplicare la oraș, nici să nu recurgă. Acésta a făcut'o din motivul acela, că anul trecut la nisce posturi de servitori au fost vre-o 4000 de concurenți. Mai puțină naivitate și mai multă încredere în sine.

Peștanul.

Raport general,

despre starca și activitatea societății de lectură „Inocențiu Micu Clain“ a teologilor din Blaș pe anul 1901/902.

(Fine.)

B) Partea specială.

I. Comitetul societății.

Comitetul soc. ales în șed. const. din anul trecut a fost completat în ședința primă adm. alegându-se de notar al ședințelor Dl. N. Marcu; de scriitor al Foiei „Furnica“ Dnul I. Dredețian, ér în comisia literară Dni: Virgil Hățegan, Valer Vêrv, Gavril Branea, Iuliu Tătar, Ioan Boldor, Octavian Popa, Ștefan Pop, Petru Suciă.

Societatea a ținut în anul acesta 13 ședințe, dintre cari ordinare 3, estraordinare 4, literare 5 și 1 constituantă. În șed. ord. și estraordinare, s'au desbătut afacerile de administrație ale soc. ér în cele literare s'au cetit operatele încurse, 22 la număr, dintre cari unul (1) s'a revocat și 5 au fost respinse.

În ședința constituantă ținută la 10 Maiu a. c. s'a ales comitetul societății pe anul școlastic 1902/903 și anume: preș. Traian German teol. a. III., vice-preș. Ioan Boldor t. a. II., secretar Nicolae

Ticaciū t. a. III. cassar Corneliū Andrea, contr. Iosif Bogdan t. a. I. bibl. Aurel Vodă t. a. I.

II. Membrii societății.

a) Fundatori.

1. † Esc. Sa Dr. Ioan Vancea, 2. Esc. Sa Dr. Victor Mihályi. 3. Esc. Sa Michail Pavel, 4. Ilustr. Sa Ioan M. Moldovan, 5 † Reverendas. Alesandru Mien, 6. Reverendas. Simion Mateiū. 7. † Bevds. Dr. Alesandru Grama, 8. Ilustr. Sa Dr. Vasile Hossu, 9. Ilustr. Sa Iuliū Bardosi. 10. † Reverendas. Basiliū Raț. 11. Sp. Dnă Iulia Laurentiū. 12. Sp. Nic. de Calmutky, 13. Sp. Dr. Teodorescu, 14. Sp. E. Macelar, 15. Sp. G. Petrovici, 16. Sp. Dr. E. Elefierescu 17. † Sp. George Boeriū, 18. On. Dn Ioachim Totoian, 19. On. Dnă Silvia Handrea, Socol, 20. Inst. de cred. Patria, 21. Inst. de cred. Economul, 22. † Dr. Ioan Bob, 23 † Ioan Antonelli, 24. † S. Ciaciani, 25 † Constantin Oapfalvi, 26. Ioan Bozac, 27. Inst. de cred. Arieșana, 28. Inst. de cred. Murășana.

b) Onorari.

Ilustr. Sa Dr. Demetriū Radu, Ioan Moldovan, Alesandru Mien, Dr. Alessandru Grama, Rev. Dr. Victor Szmigelszki. M. On. D. Ioan German, St. A. B. Velchereanul, St. Iuliū Pop. St. Iosif Pop, Rev. † Gedeon Blăjan, Sp. Ioan Dobrin, On. Dn. Miron Dascăl, Basiliū Rațiu, M. On. Dr. Vasile Lucaciū Cl. Dn. Dr. Dr. Elle Dăian, Rev. Dr. Aug. Bunea, Rev. Dr. Isidor Marcu, Sp. Sept. B. Murășan.

c) Ordinari.

Toți alumnii Sem. rom. gr. cat. din Blaș

d) Extraordinari.

Spect. Dr. Ioan Rațiu, St. Dn. Michail Dămian, Aurel Maxim, Zaharie Pop.

Biblioteca.

La finea anului administrativ 1901/2 constă din 2394 opuri în 3023 tomuri. 2987 volume, 2 fragmente, 165 fasc. 30 broș. și 2 manuscrise. — În prezent constă din 2527 opuri în 3162 tomuri. 3091 vol. 198 fasc. 67 broș., 2 fragmente 2 manuscrise. Crescerea acēsta rezultă parte din donațiuni, parte din cărți cumpărate.

Donațiuni.

1. Academia Română 9 opuri, 2. Academia Magiară 43 op., 3. Inst. agricol. reg. mag. 11 op., 4. Il. Sa Iuliū Bardosi 9 op., 5. Prea Ven. Cons. Matrop. 1 op., 6. Rev. Dr. Augustin Bunea 2 op., 7. Dr. Elie Dăianu 2 op., 8. M. On. Dn. Aurel C. Domșa 6 op., 9. Sp. Nic. Jorga 1 op., 10. Vicecomitele din Aiud 1 op., 11. Dr. Ioan Rațiu 1 op., 12. Dl. Tit Bud 1 op., 13. Dr. Traian Vuia 1 op., 14. Asociațiune Transilv. 2 op., 15. Ioan Bochiș 2 op., 16. Soc. Petru Major 1 op., 17. Soc. România Jună 1 op., 18. Dl. Sept. B. Murășan 1 op., 19. Dl. A. A. Jana 1 op., 20. Dl. Petru Țintea 2 op., 21. Dl. Ioan Boldor 2 opuri, 22. Dl. Iosif Bogdan 2 opuri.

Marinimoșii donatori primesc, și pe acēsta cale sincerele noastre expresiuni de mulțumire.

Ziarele și Revistele.

a) Donate.

Din Bistrița, Revista Ilustrată, din Blaș, Unirea și Fôia școlastică, din Brașov,

Gazeta Transilvaniei, din Bucuresci, Albina și Lumina, din Budapesta, Poporul Român, Alkotmány și Egyházi közlöny, din Caransebeș, Fôia diecesană, din Lugos, Drapelul, din Oradea, Familia și Vulturul, din Orăștie, Activitatea și Libertatea, din Sibiu, Tribuna, Transilvania și Telegraful Român, diu Viena, Katoliches Vereinsblath.

b) Abonate.

Din Sibiu Fôia poporului, din Bucuresci, Rev. Română.

Onoratele Redacțiuni, cari au binevoit a ne gratifica ziarele și revistele mai sus amintite, primesc și pe acēsta cale din partea societății noastre sincere mulțumite rugându-le ca și pe viitor să albă aceeași bunăvoință față de societatea noastră de lectură.

Cassa societății.

Statul activ cu finea anului 1900/901 a fost 2003 cor. cor. 01. fil.

Bilanț.

Percețiuni	1801 cor. 81 fil.
Erogațiuni	683 " 66 "

Statul activ.

1. In oblig. ordinare	887 cor. — fil.
2. " " vechi	169 " 70 "
3. Depuși la Patria cu libelul Nr.: 1278	210 " 12 "
4. Depuși la Patria cu lib. Nr.: 1448	200 " — "
5. Banii gata	618 " 15 "

Averea soc. e de 2084 cor. 97 fil.

Arhivul.

În arhiv se află toate actele și datele referitoare la societate, de la întemeierea ei și până în prezent. Tot în arhiv se mai află și public. soc. a căror stare cu finea anului expirat e următoarea: 1. Tragedia Calvarului legată în lux 106 es. à 4 cor., 2. Tragedia Calvarului broș. 316 es. à 2 cor., 3. Pregătire la mörte leg. în lux 28 es. à 2-80. 4. Pregătire la mörte broș. 78 es à 1 60. 5. Duch muschălesc 142 es. à 20 fil. 6. Epistole către un preot tiner partea I. 170 es. à 1-50 7. Ep. către un preot tiner partea II. 118 es. à 1-50. 8. Catechismul de Deharbe 12 es.

Doritorii de a avé vre unul din acestea opuri se pot adresa la Soc. de lectură Inocențiu M. Clain" în Blaș (Balázsfalva) alăturând la comande și speșele portului postal.

Acēsta e starea societății cu finea anului societar expirat. În acest raport, am prezentat On. public activitatea noastră desfășurată în decursul anului. După cât ne-a ajuns puterile, ne-am silit, a păstra bunul nume ce i-l-au făcut societății antecesorii nostri. Ne-am silit a duce la perfecție bunul început făcut de alții, păstrând în bună stare morală și materială soc. de lectură „Inoc. M. Clain“, ca și în viitor să fie izvor de perfecționare pentru fitorii conducători ai bisericii noastre.

Pentru soc. de lectură

Blaș, la 15 Iuniū 1902.

Sever I. Frățilă m. p. Vasile Moldovan m. p.
președintele soc. secretar.

Noutăți.

Din diecesa de Gherla. Mon. Gregoriū Pop. preot în Unimat și până acum administrator al oficiului protopopesc al tractului Eriului (diecesa Gherlei), a fost numit de v. archidiaconul aceluiași tract.

Din diecesa Lugosului. La întevnirea Ilustrității Sale Dr. Demetriū Radu, Inaltul Ministeriū de culte a votat în sarcina bugetului fondului religios pe anii 1903/4, 41500 cor. pentru lărgirea reședinței episcopesci. Noul edificiu se va ridica pe locul unde se află astăzi cancelăria diecesană și va cuprinde în etaj: capela, locuința secretarului, sala pentru ședințele consistoriale și biblioteca, ér în partere, 3 chilii pentru cancelăria diecesană, archive, 2 chilii pentru cassa centrală diecesană, sala pentru ședințele capitulare și chilia servitorului. În decursul celor 5 ani de când păstorește acēsta diecesă Ilustritatea Sa, s'au ridicat deja la întevnirea Sa 40 edificii (biserici, școli și case parohiale), ér acest nou edificiu e deja al 41-lea.

Serbare jubilară. Regimentul 51-lea din Cluș, și-a serbat la 9 crt. Iubileul său de 200 ani a fondării, cu acēsta ocaziune Episcopul Majlath a sfințit steagul nou donat reg. de Maiestatea Sa. Proprietarul reg. Emil Probst încă era de față. Nănașă substitută a fost socia generalului Mörk. Ținuta ostașilor, din cari cam $\frac{3}{4}$ parte sînt români, era marțială, pușcăturile unisone, jurămintul depus sub noul steag solemn, defilarea admirabilă. Lume multă! În romănesce a vorbit ostașilor maiorul Blaș cu mult sentiment și pricepere, ér jurămintul romănesce l'a cetit oficerul Iacoban. Interesant a fost, când un căpitan activ a condus la noul steag pe un țaran român, Ilie Lujerdean să bată și el cuiū și a bătut cu mâna stângă, căci cea dreaptă i-a fost sdrobîtă în răsboi. Acesta e eroul regimentului și pörta pe piept cea mai mare distincțiune, ce-l pöte ajunge pe un ostaș de rînd.

Avis școlastic. Părinții, cari doresc, ca pruncii lor pe anul școlar 1902/903 să fie așezați în Internatul Pavelian de băieți gr. cat. din Beiuș sînt avisați, ca cel mult până la 20 August st. n. a. c. să-și trimită suplicele la rectoratul aceluiași internat. Taxa de întevnere la an e 240 cor., pentru uniformă 64 cor. Taxele se plătesc în două rate anticipative: la 1 Septembrie și 1 Februarie. Informațiuni mai în detal se dau de către: Rectoratul internatului Pavelian de băieți.

Respect celor sfinți. O frumoasă faptă de pietate se povestesc de noul rege al Spaniei Alfonso XIII. Zilele trecute regele și mamă sa leșiseră la plimbare cu trăsura. În cale se întălnesc cu un preot, ce ducea sfința cuminecătura la un bolnav. Înmediat s'au dat cu toții jos din trăsura, pe care au pus-o la dispoziția preotului, ér el a îngenuchiat înaintea sfințului sacrament, descoperindu-și capul. Respectul dovedit de rege și mamă sa față cu cele sfinți, pöte servi de pildă închipuiților cari stău în picioare, și când totă lumea îngenuche.

Concert. „Reuniunea română de cînt și musică din Lugos“ aranjază Duminecă, în 7/20 Iulie 1902 concert popular împrennat cu dans în pavilionul hotelului „Concordia“. Programa constă mai numai din piese naționale romănesce.

Petreceri. Inteligența din Cisteiul-român și jur. invită la petrecerea de vară, ce o va aranja Duminecă în 27 Iuliū n. a. c. în o grădină privată, la cas de timp nefavorabil în sala școlii gr. cat. Jumătate din venitul curat e destinat bisericii gr. cat., ér jumătate în favorul mesei studenților din Blaș. — Tinerimea academică de pe valea Bărgăului, invită la petrecerea, care se va aranja Duminecă la 27 Iuliū st. n. 1902 în sala hotelului comunal din Borgo-Prund, pentru ajutarea copiilor sëraci de la școla fundațională din loc.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

CRUMIRUL

sau
călăuzul prin deșert
de K. May.

(Continuare.)

M-am întors. Era oficerul. Ochiul săi scânteia de mânie; virfurile mustețelor sale tremurau cu vehemență și fața sa, de altcum foarte binevoitoare, se roși. Eu nu eram dispus să ascult ast fel de vorbe și-l scuturai mâna de pe brațul meu.

„Havuahş — lasă-mă în pace! mă restitu și eu la dînsul. „Dacă mai rostesc un singur cuvînt ca acesta, îți dau un pumn, de cați de pe cal!”

„Allah aienak — Dumnezeu să-ți ajute!” răspuse el, ducându-și mâna la pumnal. „Omule, ești nebun? Scii tu, cine sînt eu?”

„Ești proprietarul unui șoim neîndemânatic, alt ceva nimic!”

„Acest blăstemat zice, că șoimul meu este rău,” strigă el. „Allah istaffer — Dumnezeu să-l ierte! La moment te vei scobori de pe cal și te vei ruga de iertare!”

„Allah kerihm — Dumnezeu e îndurător; el să-ți îndrepte gândurile, ca să nu te faci de ris. Ori tu ești pôte Mohamed es-Sadak-Bei, domnitorul din Tunis, sau chiar sultanul din Stambul, de pretinzi de la mine, ca să mă rog de iertare?”

„Eu nu-s nici sultanul, nici beitul din Tunis, pe care Allah să-l binecuvinte, ci-s superiorul gardei sale. Jos de pe cal, dacă nu vrei să guști bastonada!”

Surprins peste măsură, mi-am tras puțin calul înapoi.

„Allah akbar — Dumnezeu e mare! Ești tu într'adevăr Bei-el-mamluk-ul domnitorului din Tunis?”

„Ți-o spun!” răspuse el mândru.

Ce întimplare! Așa dar acest bărbat era „Krüger-Bei” originalul conducător al gardelor tunesice! Eu am auzit foarte adese ori vorbindu-se despre el. El nu era nici de cum african, ci era fiul unui berar din Germania. Sórtea sa l'a adus în Tunis, unde a trecut la islam. Prin aceea și-a câștigat grația Profetului și a tuturor califilor așa, că înainta treptat și în fine ajunse, ca în fruntea mamelucilor să apere viața cea scumpă a pașei Mohamed-es-Sadak.

Până aci noi am vorbit arabesce, acum înse începusem nemțesce: „Domnule colonel, dacă ași fi știut această, convorbirea noastră ar fi fost ceva mai curtenetă — — —!”

De mirat ce era, el rămase cu gura căscată.

„Maşallah! Tu ești chiar — — — pardon, era să greșesc! Dta ești dóră chiar german?”

„De bună samă.”

„Allah, vallah, billah, tillah — asta este cu neputință!”

„Pentru ce?”

„De aceea — căci — — după ce — — na, Allah este mare, el conduce pe ai săi și pe ai voștri pe căile cele bune. Dar ce vrei să faci Dta în Tunis, ha?”

„Nimic alta, de cât a reîmprospeta amintiri vechi și pe lângă aceea a studia țara și locuitorii mai cu de-amăruntul, de cât cum mi-a fost posibil mai înainte.”

„Amintiri vechi — țară și locuitorii? — Dar, ai mai umblat Dta pe aci?”

„Da.”

„Unde?”

„Mai de parte în sud, la șotturi. Atunci am mers la Tripolis, Barka și Egipt.”

Șott sau sebcha se numesc nisce lacuri, a căror suprafață e acoperită cu o crustă de sare.

„Tripolis-Barka-Egipt? — Vallahi, tallahi, asta este o preumblare frumoasă! Și de unde vii astăzi?”

„Am trecut peste muntele — — —”

Aci mă oprii. Am dat cu ochii de fața unui bărbat, care descinse de pe cal și-și făcea de lucru cu șoimul cel mort. Acum se întorse spre noi și se apropia. Unde am văzut eu ore pe acest om lung și slab? Era el într'adevăr lordul David Percy, particularul și originalul fiu a lui Carol de Forfax? — El de asemenea se opri și mă privi cu mirare.

„Good lack! Ești dta, ori nu ești dta, old Rifleman?” întrebă el.

„Lord Percy, cu adevărat!”

„Egad!” afirmă el. „Bine ai sosit aci în această monotonă parte a lumii!”

El îmi întinse mâna, pe care l-am strîns-o cu căldură.

„Monotonă?” întrebai eu. „Pentru ce?”

„Hm, am trecut din cîte spre a pușca lei, tigri, rinocerii, elefanți. Până acum n'am văzut de cât pueri de deșert, șopârle și capre de aceste. Țară monotonă, hm!”

„Eu n'o aflu monotonă.”

„Da, sir, la dta e altceva. Ori în cătrău vei merge dta, acolo se întimplă vre-o aventură; eu nu-s așa de norocos. Well! Érași va trebui să mă alătur lângă dta, ca colo din colo, în old East-Indiens.”

„Acésta mă va îmbucura mult, sir. Dar nu voesci să mă recomanți acestui gentleman. Încă nu l-am spus numele.”

„Förte bucuros!”

El făcu o mișcare colosală cu brațul și mă recomandă colonelului. Apoi adause: „A fost o pușcătră bună, sir. Nu ești de vină, că ai nimerit această pasere. Zice că-i șoim, dar de bună samă n'a fost de cât un șigleț ori o găscă. A fost rău dressată, căci n'a atăcat gazela de-asupra ochilor, ci la gât și ast fel a trebuit să fie nimerită de glonțul dtale. Well!”

„Dar de unde sînteți cunoscuți?” întrebă colonelul.

„Am percurs la olaltă o parte bună a Indiei,” răspusei eu.

„Maşallah, mirare! S'au cunoscut în India și în Tunis érași se întîlnesc! Pécac că amicul dtale nu vorbește nici de cum nemțesce, ér arabesce numai puțin; este peste putință ca să conversezi cu dînsul.”

„Unde te-ai întîlnit el?”

„El mi-s'a prezentat în Tunis, de unde amindoi am mers la el-Borj (fortăreță). Trebuia să vorbesc cu măestrul de staul de acolo pentru a cumpăra nisce cai. Astăzi voiam să vinăm și acum vom merge din colo la Seraia bent, care se numește și Mosole.”

„La Seraia bent?” întrebai eu cu bucurie.

„Da. Am auzit că șeicul lor Ali en Nurabi are nisce cai escelenți, pe cari trebuie să mi-l arete.”

„Asta se potrivește de minune, căci și eu voiesc a merge la Mosole.”

„Minunat! Călărim împreună. Dar cum stăm cu gazelele?”

„Se înțelege de sine, că acele-ți aparțin dtale. Pentru șoim înse nu trebuie să te superi pe mine. A fost rău dressat și a făcut atacul la timp nepotrivit.”

„Nu face nimic. În Egipt se mai află destul. Viceregele trimite adese ori șoimii beitul. Inse gazelele, cari au fost nimerite prin pușca dtale, îți aparțin dtale, altcum nu mă invoesc. Privesce, aci mai vin încă doi servitori și fie care dintre ei au câte un șoim și o gazelă, cari le-am pușcat deja eu mai înainte. Așa dar eu am carne destulă.”

„Bine, atunci îți mulțumesc din inimă. Cu gazelele voi face o cinete șeicului Ali en Nurabi.”

„Adevărat! Förte practic! Eu voi trimite acasă pe ómenii mei cari nu mi-s de lipsă.”

Într'aceia leopardul fu legat érași. Unul dintre ómeni îl puse din dórétul său pe cal și dinpreună cu servitorii se reîntorse la fortăreță. Cel alaltii însoțitorii ai colonelului încărcară pe caii lor gazelele împușcate de mine și apoi ne îndreptarăm spre ost cătră valea ce se ridica înaintea noastră. Sosiți de-asupra, aflarăm o poiană, din dórétul căreia terenul érași se înălța. Aci aflarăm tufiș și pădure și de ore ce sórele era la amézi, ne hotărîrăm a ține o scurtă odihnă.

De la plecarea noastră n'am prea conversat multe la olaltă. Lordul Percy era tăcut de la natură, colonelul înse voia să scie tóte cele.

Am trebuit să-l povestesc despre patrie, despre călătoriile mele, despre câte tóte și când pornirăm din nou, el mă bātu pe umăr și zise: „Pe Allah, de mult nu m'am simțit așa de bine! Acum înse s'o scii, că nu curînd te voi lăsa de lângă mine. Să nu te superi, dacă îți spun, că ar fi bine pentru dta să rămâi în Tunis. E drept că nu fie care pôte avansa îndată așa de sus ca mine, dar unul bărbat cu calitățile dtale nu-l va fi greș să-și câștige o poziție bună. Dă mâna! Mă costă numai un cuvînt, ca să fac din dta ceva mai bun, de cât ți-ar succede se devii vre-odată din colo în Germania.”

„Mare mulțumită, die colonel! Mă voi gândi asupra prietinescului dtale ofert.”

(Va urma.)

Filosofia ateistă

și

Evangelia lui Christos.

(Fine.)

Acest signal l'a dat Luther prin principiul său despre libertatea naturii omenesci. Signalul acesta a alarmat întreg creștinismul și a sguđnit Biserica, amenințându-o cu înfrângere. Acest principiu a dat frâu liber minții omenesci, care, după ce s'a eliberat de sub jugul de nesuferit a supunerii față de Biserică, după ce e declarată de independentă în cele ce sînt mai pe sus de firea ei, rătăcesce ca într'un caos de o întunecime nesfîrșită. Alergă orbis după adevăr fără ca să-l afle; dimpotrivă se depărtează de dînsul, căci chiar de temelie adevărului s'a despărțit. S. Biserică e temelie adevărului și îndată ce s'a rupt cine-va de dînsa, dacă e consecuent, se prăbușește în cel mai profund abis, în materialism. Adevărată e zisa unui socialist de mare nume: „Catholic ori ateist.“ Filosofia ateistă e martoră a acestei consecințe. Din principiul protestant ca dintr'o sămîntă s'a dezvoltat arborele uriaș al păgânismului modern, a cărui crengi sînt: ateismul, pan-teismul, raționalismul, materialismul, pozitivismul și indiferentismul. Ast fel teologia lui Kant e pe o basă încă curat protestantă. Principiul lui e rațiunea emancipată de sub ori ce influență. Religiozitatea, după dînsul, constă singur în cunoșterea adevărului. Acesta afirmare a lui Inse n'a fost infalibilă, căci următorii lui: Fichte, Schelling, Strauss, Feuerbach, Hartmann fiind consecuenți, au dus-o până la panteism și de aci la ateism. Exemple de aceste mai avem de ajuns. N'au filosofat Inse toți ast fel, ci alții sciindu-se liberi s'au aruncat de-a dreptul în brațele materialismului, vădînd că aci pot da frâu liber patimilor sale.

Din nesfîrșitele sisteme filosofice a ateistilor: Helvetius, Raynald, La Mettrie, Buffon, Renan, Strauss; a panteistilor: Montesquieu, Voltaire, Rousseau, W. g. t.; a pozitivistilor în fruntea cărora e A. Comtée; din toate acestea nu te alegi de cât cu principiul vestitului Nietzsche, ca omul să facă tot posibilul de a fi un „übermensch“; să calce în picioare pe omenii săi, ca după ce l-a înjugat, aceștia să-l adoreze. Trupul e idolul lor dimpreună cu patimile lui, interesul îi conduce în toate afacerile lor. Și de ore ce creștinismul a întipărit așa de adînc în inima omului onestitatea și prețul virtuților, în cât nime nu le poate stînge total, de aceea modernii noștri încă sînt siliți să eșereze ceva specii de virtuți — iubirea de-apropelui — cari Inse nu sînt alt ceva de cât nisce imitații false a celor creștine, ca să astupe gura lumii, să trecă de omeni desinteresați și ca cu atât mai ușor să satisfacă propriilor sale interese.

Toate acestea n'ar face mare stricăciune dacă ar rămănea în cercul lor. Răutatea răului Inse constă și în aceea, că să silească să corumpă și pe alții. Numiții anticreștini s'au folosit și să folosesc de toate mijloacele

posibile, pentru ca veninul acesta să pătrundă cât mai adînc în păturiile societății-omenesci. Literatură, artă, gazetărie, toate respiră acest spirit. Nu se sfiesc a-și arăta tendința acesta pe față. Sînt ziare, ca „Der Heide“ și „das freie Wort“, cari și-au pus de program răsturnarea creștinismului și desrobirea minții încătunșate de dogmele misterioase a lui Christos. Clasele culte cu puțină excepție sînt nutrite cu de acest spirit.

Azi un om deplin cult nu poate fi indiferent față de aceste „principii sublime“ și cea mai strălucită dovadă a unei inteligențe superioare, e de-a fi aderent, chiar și între cei din urmă, a acestor dușmani a creștinismului.

Ast fel din clasele culte ajung la cărmățarilor bărbați conduși de aceste vederi. Legislatorii, părinții patriei să compun tot din acest soi de omenii; și aceștia să aducă acum legi spre binele și prosperarea țării, spre întărirea și consolidarea moravurilor?! Statele moderne își țin de fală de-a avea atari guverne, cari necentenit să bată în Biserică lui Christos. Franța vestită în frunte și după dînsa cele alalte, ma și patria noastră, care se fălesce cu regi apostolici, zilnic dau dovezi de iubirea ce o au față de Biserică. Smulg tineretul de la sinul ei și-l cresc în spiritul modern, er când e mare îl lasă slobod, ca să se înalțe acum din puterile proprii. Și acest tiner după ce se vede liber în lumea largă, alergă în rapt capului să-și realizeze idealurile, ce i-le-au întipărit în minte crescătorii lui; er după ce nu le află, se aruncă în brațele patimilor, cari îi sfîrșesc viața. În cas mai favorabil, dacă îl ajută talentul și-l succede, ca să dea și dînsul nisce lovituri nimerite Bisericii, câștigă simpatie și aplaus, să înroleze și el sub stegul acelora, cari o să propage mai de parte principiile liberale. Au smuls și o taină din mîinile s. Bisericii, taina căsătoriei și l-au dat o formă după spiritul timpului, ca să fie inveniate toate straturile societății, ca și cel din urmă cetățean să fie partaș din înaltul progres ce l'au ajuns.

Ast fel își cresc aceste state generațiunile, ca apoi cu putere indoită să se dea navală asupra Bisericii. Er Bisericii i-se rupe inima, când vede masa colosală că alergă — nu împotriva ei, căci neclintită e în temelie — ci alergă spre perire. Principiile s. Bisericii nu sufer nici o scădere, căci sînt sînt și inviolabile. De la reformațiune începînd, toate atacurile navalnice a potrivnicilor, toate sistemele ateiste ce s'au perëndat de atunci, nimic n'au stirbit credința ei. Dimpotrivă l-au oțelit armele în lupta ce a purtat-o. Dar nici n'a fost lipsă, ca apărătorii credinței adevărate să se opintescă prea tare în luptă cu căpeteniile filosofiei ateiste, căci aceștia s'au nimicit unul pe altul.

Filosofia, ce n'are de basă Evangelia lui Christos e, ca frunza de toamnă, se vestețese, pică, er la primăvară crește alta în locul ei. Filosofii anti-creștini n'au părche în privința acesta. Ce zice unul, altul răstornă și ridică dînsul un nou turn babilonic, ca să-l sdrobescă și pe acesta al treilea și să-l zidescă dînsul în un chip și mai monstruos. Câte capete, atâtea păreri. Au avut și dînsii școli, dar ucenicii și-au arogat și ei dreptul, ce l'au avut magistrii

lor și-au străformat, și au chipzuit cu o mai mare agerime a minții, ca să afle adevărul și să dobîndescă laurul preamării veacurilor de apoi.

Și acum ce contrast între acești învățători și învățătorul nostru Christos. Învățătura lui a fost și este inviolabilă și nici un ucenic al său n'a cutezat să străforme ceva într'insa, căci pe cum zice Apostolul neamurilor „alt temelie nime nu poate pune afară de acela care este pus, care este Isus Christos“ (I. Cor. 3, 11).

De aci e confuzia infernală în tabăra potrivnică, căci ce-i drept, ad hoc să unesc în luptă, în contra Bisericii, dar fără a prinde de veste, ei înșiși sînt dușmanii cei mai mari unul altuia și se nimicesc fără de a fi lipsă, ca apărătorii creștini să taie mai cu zor în dînsii.

Dar cu cât a fost mai ușor lupta în partea teoretică, cu atât a fost mai grea cu efectele, ce le-au avut aceste teorii. Luptătorii s. Bisericii să par a fi frânți și numai o putere suprafirească îi mai ține, căci dușmanii se aruncă cu toate mijloacele posibile asupra lor. Se pare, că au văzduhul resunînd de bataia tunurilor vrășmașe, cari necentenit varsă foc asupra Bisericii. Deși sîntem siguri de izbîndă, după zisa Mântuitorului, totuși vrînd nevrînd, ne punem întrebară îngrijitoare: Ce va fi cu Biserica în viitor? Câte lovituri a suferit în veacurile din urmă, numai dînsa scie. S'a îngrijit Inse întemeietorul ei și de apărătorii în timpurile aceste de grele încercări. Bărbați fără părche în istorie, au șeđut pe scaunul s. Petru și azi un „Lumen in coelo“ și în adîncile lui bătrănete, prin înțelepciunea sa pune în urmă și pe contrari. Asemenea și ostașii de rînd, de acord cu capul Bisericii, la un semn dat de dînsul, au apărut și apără cetatea zidită pe stîncă. Puterea lor nu zace în puterea brațelor, ci în conștiința chemării lor, de a fi ostași a lui Christos, care îi ajută în toate întreprinderile lor. Societăți, intruniri, formeză în tot locul, ca cu puteri unite, să precumpănescă păgânismul modern. Și pe lângă tot zorul luptei, ce le storce sudorii din fețele lor, sînt deplin liniștiți și cu suris privesc asupra vrășmașilor, căci știu bine dînsii, că „porțile iadului nu vor învinge.“

III.

Acum să facem o privire asupra celor premise și să vedem și de datorințele noastre.

Din toate cele înșirate apare diferența dintre filosofia fără Dumnezeu și învățăturile vecinice. Tot pomul se cunoșce de pe fructele ce le produce. Am văđut fructele ambilor pomi. Cuvîntul s. Evangeliei e „cuvîntul vieții de veci“ ce nu ne lasă să rătăcim pe aceste plaiuri întunecose, ci ne înalță mintea la o altă viață. Cuvîntul, sau mai bine frazele civilizațiunii moderne, ce bat aerul, ne lăgă de pămîntul acesta, ne arată câmpii întinse cu flori, liveđi cu pajiste; dar dacă dispar aceste, nimic nu ne mai spune, că ce o să mai urmeze. Mintea ne spune, că nu s'a sfîrșit cu totul. — Eră cu aceste teorii am ajuns la o prăpastie, a cărei adîncime îngrozitoare arată în de ajuns absurditatea lor.

Dar să lăsăm pe acești civilizați în spulberata lor înțelepciune. Caută adevărul în înțelepciunea lor. Noi rămănem în umilința noastră, fi ascultătorii s. Bisericii, care

e matică și ca matică în decurs de 19 veacuri a crescut nesfârșitul girég a fiilor din aceste veacuri. Lupta ce o purtă Biserica Intrăgă și atacurile puternice ce se îndreptă în contra ei, pôte servi de un impuls tinerului cler, ca să se înarmeze bine cu arma științei, ca ôre când să fie bun ostăș în ôstea lui Christos, sub a cărui flamură s'a înrolat. Azi așa sistem față de lupta acesta ca privitorii la teatru, dar veni-va timpul, și pôte nu-i de parte, când vom lua și noi parte într'insa. Român și creștin, aceste două noțiuni au fost și sînt identice. Nimeni nu pôte fi Român bun, fără a fi creștin bun. Dar etiă, cã mulți tineri, cari frecuențază școli superioare, conduse de spirital timpului, se lăsă de a fi seducși de principiile sublimă și vin acasă și fac mare fun cu ele, ca să trecă de ôment de o înțelegință superioară, ér nu „români proști”. La început fără succes, dar mai târziu vor reuși și vor introduce și în școlile noastre idel de aceste și ne vor civiliza pe deplin.

Datorința preotului e așa dar, ca să sâdeseă de timpuriu în inima tinerului adevărata cultură a inimii, ca în anii de apoi să-i fie de scut în contra ori cărui atac. Datorința preotului e să nu lase să se așede colb cu anii pe cărțile s. Scripturi, ci cel puțin dișnui, care s'a angajat de sentinela în ôstea s. Bisericii, să răsfoiescă mai cu zor cărțile, cari conțin învătăturile azi atât de atâcate de vrășmași. Arma nu se ruginesce în mâna ostênului. Advocatul, medicul scub, cã atunci vor fi la culmea chemării lor, dacă se vor perfecționa pe cariera, care și-ăi aleșo. Cum va fi preștit, înse preotul, care se ocupă cu tôte, numai cu ce se tin de dișnul nu, ori fôrte-~~peșta-?~~ E adevărat, cã azi se recere de la un preot să alôă o știință universală, dar fundamentul acestei științe, trebue să-l formeze studiile teologice, căci dimpotrivă nu atare preot, ori cum-va puté fi numit, numai numele de „sacerdos” nu-l va merita.

Bibliografie.

A apărut:

Vasile E. Moldovan: *Meteor*, Budapesta 1902. Tipografia „Poporul român”, prețul 1 cor. „Meteor” e un roman modern și e basat pe filosofia necunoscută la noi; știința alchimiei, metemichosă, elixirul de eternă viață, de reînviere sînt principiile ocupățiunilor eroului, care cade jertfa științei. Descrierea e viună și centonul, care va începe a o ceti, cu greș se va despărți de ea.

Prof. Nicolae Sulică: *Un capitol din activitatea diaconului Grent*, disertație învătută anul trecut la Simleu-Silvaniei cu prilejul adunării Generale a societății de teatru român.

Prof. Nicolae Sulică: I. *Formula Ju-randi Valacilor*, studiu istoric literar și II. *Școala e casa omului de omenie*, discurs festiv roșit la serbarea aniversării de 50 ani de la pănerea petrii fundamentale a gimnasului din Brașov.

Luceafărul anul I. anul 2. cu două ilustrații frumoșe și felurite lucrări în proză și poezie. Apare la 1 și 15. a fie cărei luni și costă 10 cor. pe an. Abonamente se fac și la Tipografia din Blăș. Recomandăm cu căldură această revistă celorlor noștri.

N. Iorșa: *Sate și preoți din Ardeal*, Bucuresci 1902. Aceasta este titlul unei scrieri fôrte prețioșe, ce ne-a dat-o dișnuitul profesor universitar din Bucuresci N. Iorșa. Cartea cuprinde cu mult mai mult, de cãt ne arată titlul ei, cãci ne desășgură istoria culturală a Românilor din țările corônei ungare din timpuri vechi până la anii 1767, când a murit episcopul Dionisie Novacovici. A cărui corespondență a judecemat ne neobositul cercetător a scris această carte. Închisura fiind „preoților și învătătorilor”, noi le-o recomandăm cu tôte căldura. Prețul este 2 lei 50 bani.

Elena din Ardeal: *Stropi de rônă*, Arad 1902. Sub acest titlu dășora Elena Șanbion, profesoră la școia noastră de fete, a publicat o frumoșă edecție din poeziile sale resăștite prin zările noastre unde au fost publicate. Sînt versuri gingașe scrise în stil nepretensiv și cănând de simțitolele corde ale inimii vecinilor căntec al iubirii. Se pot procura și de la tipografia semina-rială cu prețul de 1 cor.

A treia carte de celtre pentru copiii și ophilele din anul al 3 și al 4. de școlă, întocmită de mai mulți preștini ai școlii, Ediția II. revădută. Editura Hôrăriei Ciurcu, Brassó 1902. pag. 365. costă 1 cor. 30 bani.

Dr. Augustin Bunea: *Vechele Episcopi Românesci a Vadului, Găseșului, Silvașului și Bălăgradului*, Blăș 1902, pag. 152. prețul 2 cor. 50 fl.

Suplex libellus Valachorum, text original și traducere făcută de Dr. Elie Dăianu, Sibiu 1901, pag. 67, prețul 1 cor. Se pôte procura și de la Tipografia arhidieceșană.

Poetii și Dimplici.

V. P. M. în Ș. Șezăși, cã nu dișpunem de spaț, îndată est ce ne vom mai ușura.

X. Mălmușit, înec și am cetit-o.

A. M. Numeral vitor, va apărea. *Poetul, Cădruș matorcel. În memoria* — vor are în scrieri răspunsul nostru.

A. G. în Z. Prea tarit pentru acest număr.

Editor și redactor răspundător:
Aurel C. Domșa.

Comunicarea trenurilor prin gara Küküllösözg—Blăș.

(Valabil din 1 Maiu 1902).

Sosése		Pléed	
1. <i>De către Teius:</i>		1. <i>Clură Teius:</i>	
Tren accelerat,	9-04 dim.	Tren mixt,	12-55 d. a.
" mixt,	2-19 d. a.	" accelerat,	7-35 sara
" personal,	1-02 noptea	" personal,	2-28 noptea
2. <i>De către Copșa:</i>		2. <i>Cătră Copșa:</i>	
Tren mixt,	12-53 d. a.	Tren accelerat,	9-05 dim.
" accelerat,	7-34 sara	" mixt,	2-21 d. a.
" personal,	2-26 noptea	" personal,	1-07 noptea
3. <i>De către Săbrad:</i>		3. <i>Cătră Săbrad:</i>	
Tren personal,	8-48 dim.	Tren mixt,	3-25 noptea
" mixt,	6-50 sara	Tren personal,	2-48 d. a.

Tipografa Seminarului arhidieceșan.

Zilele lui Mesia

Traducere.

Tom. I, format 80 de 589 pagine, Cor. broș, costă numai 1.50
Tom. II, format 80 de 508 pagine, 1.40
broș, costă numai 1.40
Romanul acesta, tradus în tôte limbile culte ale Europei, este una dintre cele mai interesante lecturi, instructive și moralizatoare, ce se pot da în mâna ori cărui cetitor, fie de ori care gen și vîrstă.

Întîlnit ni-se înțelegă înmea români în adevărata sa lumina, poporul jidoveș cu tôte apăsăturile și pornirile sale, și mai pe sus de tôte, sentimentul acela creștinesc, ce transpîră din romanul acesta. Admiraținea față de familia sfîntă și neperturbabile tablouri, ce deșteapă în sufletul nostru, în incontinú încunșgată atenținea și emoționează până la lacrimi.

O carte *frî-adecătr bună* pentru ori care familie, și fôrte potrivită pentru *băbițelele parvoletii, școlari și poporali*.

Prețul, în vederea scopului, înec este fôrte moderat.

Premiat la Expansiunea Internațională din Chișgao 1898.

fundată în anul 1847

aur argint și bronz
BRIX & ANDERS

coronă pentru merite

în Viena I. Dorotheergasse 5. pregătesce

LUCRURI BISERICESCI DIN METAL

pe cum chivoturi, potire, cruci, felinare, candelă, cădelnițe, candelabre etc., cu prețurile cele mai ieftine.
Cataloge ilustrate, desămnurii, fotografiile său preliminară se trimit la dorință gratuit. Să primesc ori ce obiecte pentru aurit, argințit, ori obducere cu bronz, pe cum și ori și ce reparaturii.

Fabrica Curții ces. reg.

pentru lucrări în
BRIX &

proprietari ai crucii
(2) 7-12